

Recenzja

J. WERNER. 2011. **Les bryophytes du Luxembourg. Liste annotée et atlas.** Ferrantia 65. 138 str., 19 rycin, 8 tabel, 610 map rozmieszczenia. Miękka oprawa, format 24 × 17 cm. Musée national d'histoire naturelle, Luxembourg. Cena: 10 €. ISSN 1682-5519.

Flora mszaków Luksemburga, niewielkiego księstwa wciśniętego między Francję, Niemcy i Belgię, należy do jednej z najlepiej poznanych w Europie. Niemala w tym zasługa autora omawianej publikacji, który jako briolog-amator od 30 lat niestrudzenie bada rozmieszczenie mszaków w tym państewku, zajmującym nieco mniejszą powierzchnię niż na przykład nasz obecny powiat olsztyński. Miarą postępu w badaniach nad brioflorą Luksemburga może być fakt, że w opublikowanej przez niego (wraz z dwoma belgijskimi briologami: Ph. De Zuttere i R. Schumackerem) w 1985 roku pracy¹ podane były z tego obszaru tylko 453 taksony (111 wątrobowców i glewików i 342 mchów), ale już w wydanej w 2003 roku czerwonej liście mszaków² ich liczba wzrosła do 587 taksonów. Natomiast w omawianej tu publikacji autor podaje z Luksemburga 601 taksonów (140 wątrobowców i glewików i 461 mchów), przy czym liczba ta może wynieść 610 taksonów, gdy włączone zostaną tu tereny graniczne.

Omawiana praca składa się z dwóch części. W pierwszej znajduje się opatrzone przypisami aktualny wykaz systematyczny oraz alfabetyczny wszystkich taksonów glewików, wątrobowców i mchów stwierdzonych w Luksemburgu. Przy każdym taksonie podano w formie skrótów obszar i częstość występowania, dane siedliskowe, kategoria zagrożenia oraz informację o pierwszym znalezisku w kraju, o ile zostało dokonane już po 1985 roku. Natomiast druga część jest atlasem rozmieszczenia wszystkich taksonów, w którym występowanie każdego z nich przedstawiono na mapie w czterokilometrowej siatce kwadratów. Autor zastosował tu zróżnicowanie sygnatur dla danych sprzed i od 1975 roku, przy czym w przypadku tych ostatnich czarnymi kwadratami oznaczone są dane potwierdzone materiałami zielnikowymi lub oparte na wiarygodnych informacjach z literatury, podczas gdy czarne kółka oznaczają inne dane, na przykład notowania w terenie.

W części wstępnej autor prezentuje ogólne informacje na temat warunków naturalnych Luksemburga, klimatu, budowy geologicznej i regionów fitogeograficznych, krótko charakteryzuje ostatnio prowadzone badania briologiczne i omawia przyjętą metodykę badań. W dalszej części dokonuje rozlicznych analiz brioflory: fitogeograficznej, siedliskowej, częstości występowania i bogactwa florystycznego różnych regionów, zaś w części końcowej wskazuje najciekawsze pod względem briologicznym, ale zarazem najbardziej zagrożone obszary.

Omówiony pokrótce wykaz i atlas mszaków Luksemburga jest opracowaniem modelowym. Oczywiście zaprezentowany tu stopień szczegółowości opracowania możliwy jest do osiągnięcia tylko dla niewielkich badanych obszarów, a takim właśnie jest małe księstwo Luksemburg, ale jest trudny do zrealizowania w krajach o znacznie większych powierzchniach. – RYSZARD OCHYRA, *ul. Fryderyka Zolla 39, 30-898 Kraków, Polska.*

¹ Patrz recenzja R. Ochyry: *Wiadomości Botaniczne* 33(3): 120–121 (1989).

² Patrz recenzja R. Ochyry: *Wiadomości Botaniczne* 48(1–2): 87–88 (2004).